

N:o 79.

Ank. till Riksd. kansli den 26 mars 1909 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående reglering af löneförhållandena m. m. vid mynt- och kontrollverken.

(2 U. A.)

I en den 26 sistlidne februari till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 101) har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden samma dag föreslagit Riksdagen dels att nuvarande mynt- och kontrollverken må förenas till ett verk, benämndt mynt- och justeringsverket, till hvilket från kontroll- och justeringsstyrelsen öfverflyttas öfverinseendet öfver justeringsväsendet i riket; dels godkänna följande förslag till aflöningsstat för mynt- och justeringsverket att tillämpas från och med år 1910:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 4 Saml. 1 Afd. 50 Häft. (N:o 79.) 1

	K r o n o r.				
	Lön.	Tjänstgöringspennin- gar.	Arf- vode.	Orts- tillägg.	Summa.
Myntdirektören, jämte fri bostad och bränsle.....	5,600	2,500	—	—	8,100
1 förste ingenjör, jämte fri bostad och bränsle...	3,600	1,800	—	—	5,400
1 kamrerare, jämte fri bostad och bränsle.....	3,100	1,600	—	—	4,700
1 ingenjör.....	2,200	1,500	—	300	4,000
1 kassör.....	2,200	1,500	—	300	4,000
1 myntgravör.....	—	—	2,500	—	2,500
1 vaktmästare, jämte fri bostad och bränsle....	900	450	—	—	1,350
Till vikariatsersättningar	—	—	—	—	1,200
Summa	—	—	—	—	31,250

Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med ytterligare 500 kronor.

dels godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid mynt- och justeringsverket skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af verket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan anses såsom själfständigt ämbetsverk, eller därest vissa ifrågasvarande verk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid mynt- och justeringsverket icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda verk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller

bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår myntdirektören, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, myntdirektören, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid mynt- och justeringsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstängas från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänstesor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid mynt- och justeringsverket, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af där- emot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor

att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till motsvarande eller jämförlig befattning vid de hittillsvarande mynt- och kontrollverken, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af frågan om nämnda verks omorganisation;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester, myntdirektören, förste ingenjören och kamreraren en hvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden en hvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att begagna sig af semester å tid af året, som af myntdirektören bestämmes;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som där- efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

dels förklara,

ej mindre, att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid mynt- och justeringsverket, skall vara pliktig att underkasta sig nu omförmälda villkor och bestämmelser;

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid mynt- och kontrollverken, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

dels i riksstaten under sjunde hufvudtiteln, i stället för det därstädes för närvarande uppförda ordinarie anslag till mynt- och kontrollverken, uppföra ett ordinarie anslag till mynt- och justeringsverket å 31,250 kronor;

dels medgifva, att alla för mynt- och justeringsverkets verksamhet erforderliga omkostnader må bestridas af de inkomster, som uppstå i sammanhang med myntnings- och justeringsverksamheten;

dels ock, under förutsättning af bifall till sistnämnda hemställen, ur riksstaten utesluta det under sjunde hufvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget å 15,000 kronor med titel »omkostnader för kontrollverket».

Till departementschefens till berörda statsrådsprotokoll afgifna anförande i ämnet tillåter sig utskottet hänvisa.

Den föreslagna omorganisationen af mynt- och kontrollverken, hufvudsakligen gående ut på att sammanslå dessa båda verk till ett verk med benämning mynt- och justeringsverket samt öfverflyttande å detsamma af den nuvarande kontroll- och justeringsstyrelsens befattning med justeringsväsendet, har utskottet funnit sig, på grund af hvad därom i ärendet förekommit, böra tillstyrka. Likaså har utskottet intet att erinra mot det föreslagna antalet tjänstemän och dessas fördelning i olika aflöningsgrader.

Beträffande aflöningsarna, föreslås att verkets chef, myntdirektören, skulle i hufvudsak jämsställas med tredje gradens tjänstemän i de nyreglerade centrala ämbetsverken med det undantag att, med hänsyn till den honom tillkommande förmånen af fri bostad och bränsle, ortstillägg icke skulle till honom utgå samt att i stället för ålderstillägg, hvartill han ej skulle vara berättigad, själfva lönen sättes till motsvarande belopp, 600 kronor, högre. Förste ingenjören skulle jämsställas med andra gradens tjänstemän, dock att af enahanda anledning som beträffande myntdirektören, ortstillägg ej skulle tillkomma honom, och kamreraren, som för närvarande i aflöningshänseende intager en mellanställning mellan första och andra gradens tjänstemän i de ännu ej om-

*Utskottets
yttrande.*

reglerade ämbetsverken, skulle fortfarande komma att innehafva en dylik ställning i förhållande till berörda tjänstemän i de nyreglerade verken, i det att hans begynnelseaflöning föreslås till 4,700 kronor, jämte fri bostad och bränsle. Dessa aflöningar hafva icke gifvit utskottet annan anledning till erinran än att det belopp, hvartill, enligt hvad ofvan nämnts, den myntdirektören och förste ingenjören tillkommande förmånen af fri bostad och bränsle uppskattats eller det tjänstemän i motsvarande lönegrader eljest tillkommande ortstillägg, respektive 600 och 400 kronor, synes väl lågt och att med hänsyn härtill de föreslagna aflöningarne böra minskas med, för myntdirektören 300 kronor, samt för förste ingenjören 200 kronor, hvilka belopp böra afdragas å själfva lönen. Begynnelseaflöningarne för dessa tjänstemän skulle alltså blifva, för myntdirektören lön 5,300 kronor, tjänstgöringspenningar 2,500 kronor, tillhopa 7,800 kronor, och för förste ingenjören lön 3,400 kronor, tjänstgöringspenningar 1,800 kronor, tillhopa 5,200 kronor. Jämväl kamrerarens aflöning synes med hänsyn till ofvanberörda honom tillkommande naturaförmåner kunna minskas med 100 kronor, hvilket belopp lärer böra afdragas å hans till 3,100 kronor föreslagna lön.

Då emellertid utskottet anser, att de sålunda föreslagna nedsättningarne af ifrågavarande tjänstemäns löner icke skäligen böra förändra till minskning af de dem tillkommande pensioner, torde i särskilda vid staten fogade anmärkningar böra angifvas, att pensionsunderlagen utgöra för myntdirektören 5,600 kronor, för förste ingenjören 4,600 kronor och för kamreraren 4,100 kronor.

Vaktmästarens aflöning är föreslagen till 1,350 kronor, däraf 900 kronor lön och 450 kronor tjänstgöringspenningar eller samma belopp som för förste vaktmästaren i de nyreglerade ämbetsverken, dock att, med hänsyn till nu förevarande befattningshafvares rätt till fri bostad och bränsle, ortstillägget å 150 kronor uteslutits. Härvid är emellertid att märka att, då dylik förmån tillkommer förste vaktmästarne, å deras aflöning afdrages, förutom ortstillägget, 100 kronor å själfva lönen, och att vaktmästarens i mynt- och justeringsverket aflöning således i realiteten är 100 kronor högre än förste vaktmästarnes. Med hänsyn till de särskildt stora kraf, som måste ställas på innehafvarens af den ifrågavarande befattningen ordentlighet, redbarhet och duglighet — bland annat åligger honom att inom staden transportera myntposter — har utskottet emellertid ej ansett sig böra föreslå någon nedsättning i den för honom ifrågasatta aflöningen.

Öfriga aflöningar har utskottet lämnat utan anmärkning.

Aflöningsvillkoren äfvensom öfriga här ofvan ej vidrörda delar af det föreliggande förslaget hafva ej heller gifvit utskottet anledning till erinran.

Såsom villkor för aflöningsstatens trädande i kraft lärer böra uppställas föreskrift om 6 timmars daglig tjänstgöring å tjänsterummet.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) godkänna följande stat för mynt- och justeringsverket;

	K r o n o r.				Summa.	
	Lön.	Tjänstgöringspennningar.	Arfvode.	Orts-tillägg.		
Myntdirektören, jämte fri bostad och bränsle ...	5,300	2,500	—	—	7,800 ¹⁾	
1 förste ingenjör, jämte fri bostad och bränsle ...	3,400	1,800	—	—	5,200 ²⁾	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 kamrerare, jämte fri bostad och bränsle ...	3,000	1,600	—	—	4,600 ³⁾	
1 ingenjör	2,200	1,500	—	300	4,000	
1 kassör	2,200	1,500	—	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
1 myntgravör ...	—	—	2,500	—	2,500	
1 vaktmästare, jämte fri bostad och bränsle ..	900	450	—	—	1,350	
Till vikariatser- sättningar	—	—	—	—	1,200	
Summa	—	—	—	—	30,650	

¹⁾ Pensionsunderlaget för myntdirektörstjänsten utgör 5,600 kronor.

²⁾ Pensionsunderlaget för förste ingenjörstjänsten utgör 4,600 kronor.

³⁾ Pensionsunderlaget för kamrerare-tjänsten utgör 4,100 kronor.

b) besluta, att under ofvanstående aflöningsstat skall införas följande bestämmelse:

»Denna lönestat träder i kraft den 1 januari 1910 under förutsättning att Kungl. Maj:t dessförinnan meddelar föreskrift därom, att samtliga ordinarie tjänstemän och betjänte skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst 6 timmar hvarje söckendag»;

c) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning vid mynt- och justeringsverket skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af verket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest verkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan anses såsom själfständigt ämbetsverk, eller därest vissa ifrågavarande verk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning vid mynt- och justeringsverket icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda verk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår myntdirektören, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, myntdirektören, uppå

därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid mynt- och justeringsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tillsvidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finnes skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras till följd af tjänsteresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning vid mynt- och justeringsverket, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande

belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till motsvarande eller jämförlig befattning vid de hittillsvarande mynt- och kontrollverken, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af frågan om nämnda verks omorganisation;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjuta semester, myntdirektören, förste ingenjören och kamreraren en hvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden en hvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att begagna sig

af semester å tid af året, som af myntdirektören bestämmes;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

d) förklara,

ej mindre, att en hvar, som med eller efter 1910 års ingång tillträder befattning vid mynt- och justeringsverket, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser;

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar vid mynt- och kontrollverken, hvilka icke före den 1 november 1909 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i förenämnda lag, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

e) i riksstaten under sjunde hufvudtiteln, i stället för det därstädes för närvarande uppförda ordinarie anslag till mynt- och kontrollverken, uppföra ett ordinarie anslag till mynt- och justeringsverket å 30,650 kronor;

f) medgifva, att alla för mynt- och justeringsverkets verksamhet erforderliga omkostnader må be-

stridas af de inkomster, som uppstå i sammanhang med myntnings- och justeringsverksamheten;

g) under förutsättning af bifall till sistnämnda hemställan, ur riksstaten utesluta det under sjunde hufvudtiteln å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget å 15,000 kronor med titel »omkostnader för kontrollverket».

Stockholm den 26 mars 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Det skulle här antecknas, att herrar *P. Sörensson*, *H. Andersson*, *C. Persson* och *A. Ekman* icke deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.